

Gabinety dentystyczne w szkołach

Według danych Polskiego Towarzystwa Stomatologii Dziecięcej, próchnica dotyka już ponad 40% dzieci w wieku 3 lat oraz ponad 90% młodzieży w wieku 18 lat. U dzieci trzyletnich ubytki próchnicowe występują średnio w 1,85 zęba mlecznego, a u siedmiolatków – prawie w pięciu zębach. Niestety, próchnica zębów stałych pojawia się niedługo po ich wyrznięciu – u dwunastolatków średnio dotyczy już 2,84 zębów stałych.

Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest nadmierna ekspozycja dzieci i młodzieży na cukier zawarty w diecie oraz zaniedbania w higienie jamy ustnej. Dotyczy to przede wszystkim braku regularnego szczotkowania zębów pastą z fluorem, a także niestosowania dodatkowych środków, takich jak nici dentystyczne. Te zaniedbania wynikają najczęściej z niedostatecznej edukacji prozdrowotnej, co bezpośrednio wpływa na poziom świadomości rodziców, a w konsekwencji przenosi się na kolejne pokolenia.

Problem dostrzegany przez rządzących jest trzecim na liście postulatów „100 konkretów na pierwsze 100 dni” Koalicji Obywatelskiej w brzmieniu: „wprowadzimy bon na profilaktykę i leczenie stomatologiczne dla dzieci i młodzieży do wykorzystania w każdym gabinecie stomatologicznym. Przywrócimy opiekę dentystyczną w szkołach podstawowych”. Na stronie partii obietnica ta oznaczona jest na kolor żółty, co tłumaczone jest jako: „ministerstwo zdrowia prowadzi analizy oraz konsultacje ze środowiskiem medycznym”. Oznacza to jednocześnie, że pomimo iż upłynęły już przysłowiowe 100 dni, postulat nie został jeszcze zrealizowany. Trzeba jednak zauważyć, że podobne w swoim założeniu postulaty, padały już wcześniej właściwie z każdej strony politycznej, a realizowane były z różnym efektem.

W 2019 r. weszła w życie ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami, która przywróciła zasadę, że każda szkoła podstawowa i średnia w kraju powinna dysponować lekarzem dentystą oraz pielęgniarką lub higienistką. Wówczas spośród 24 tysięcy szkół, w których uczyło się ponad 5 milionów uczniów, jedynie 7 tysięcy placówek miało podpisaną umowę na leczenie stomatologiczne z gabinetami działającymi w ramach NFZ. Co do zasady, leczenie stomatologiczne powinno odbywać się poza zajęciami lekcyjnymi, a każdorazowo wymaga zgody rodziców.

Kolejne wytyczne MEiN, MZ i GIS zaczęły obowiązywać od września 2021 r., na mocy których stwierdzono, że opieka stomatologiczna sprawowana nad osobami do 19. roku życia ma na celu: „ochronę zdrowia uczniów, w tym zdrowia jamy ustnej oraz kształtowanie u uczniów postaw prozdrowotnych oraz odpowiedzialności za zdrowie”. Taka opieka stomatologiczna może być sprawowana w: – gabinecie dentystycznym

zlokalizowanym w szkole, – gabinecie dentystycznym poza szkołą lub – dentobusie. Najbardziej zawodne wśród tych trzech miejsc udzielania świadczeń stomatologicznych okazały się być dentobusy, o czym pisaliśmy w poprzednim numerze „Panaceum” (6/2024) w kontekście oceny ich działań dokonanej przez Najwyższą Izbę Kontroli. Przypomnijmy – w swoim raporcie kontrolerzy NIK stwierdzili, że dentobusy nie docierają do najbardziej potrzebujących gmin i że w takich mobilnych gabinetach głównie przeprowadzane są przeglądy stomatologiczne wraz z instruktażem higieny jamy ustnej, natomiast nie leczono tam młodych pacjentów. Jednocześnie w raporcie NIK można było przeczytać, że procent gabinetów umiejscowionych w szkołach wynosił: w 2021 r. – 14,5 %, w 2022 r. – 14,8%, a w 2023 r. – 13,7%, co oznacza, że szkolne gabinety dentystyczne funkcjonowały tylko w około 700 takich placówkach na terenie całego kraju.

Sytuacja gabinetów szkolnych skomplikowała się jeszcze bardziej w trakcie epidemii koronawirusa na skutek ograniczeń możliwości wchodzenia rodziców na teren szkół, wprowadzonych przez dyrektorów niektórych placówek oraz wprowadzenie konieczności przedstawienia od rodziców i dzieci zaświadczeń lekarskich, co do braku zakażenia wirusem.

Jednocześnie Agencja Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji prowadziła prace nad nową wyceną świadczeń stomatologicznych. To w efekcie, w latach 2021–2023 doprowadziło do wprowadzenia zdecydowanie lepiej wycenianych tzw. pakietów świadczeń stomatologicznych oraz zwiększenia czynnika korygującego na świadczenia stomatologiczne prowadzone u dzieci i młodzieży do lat 18.

W czerwcu 2024 r. ministra zdrowia Izabela Leszczyna potwierdziła, że nadal trwają prace nad wdrożeniem powszechnej opieki stomatologicznej dla uczniów. Przypomniała jednocześnie o projekcie wprowadzenia bonów na leczenie stomatologiczne dzieci i młodzieży oraz przeprowadzaniu konkursów na opiekę stomatologiczną w grupach szkół na poziomie powiatowym. Wobec braku możliwości otwarcia gabinetu dentystycznego w każdej szkole, jeden dentysta miałby pod opieką uczniów z kilku szkół. Ministra zdrowia zapowiada też wprowadzenie obowiązkowych corocznych przeglądów stanu jamy ustnej u dzieci szkolnych.

Oprac. Patrycja Proc

Źródła: ptsd.net.pl; infodent24.pl; nik.gov.pl, gov.pl;

Panaceum 9/2024